

בחינות גמר – נוער קיץ תשס"ה

מבחן באזרחות – לכל המגמות התעשייתיות שאלון מספר 22003 (710)

שלום לך הנבחן,

בשאלון שלפניך 5 חלקים :

מס' הנקודות	
40	חלק א' – 20 שאלות רבות תשובה
10	חלק ב' – היגדים
18	חלק ג' – 3 קטעים ואחריהם שאלות סגורות ופתוחות עליך לבחור 2 קטעים ולענות על השאלות שבהמשך
16	חלק ד' – מגילת העצמאות
16	חלק ה' – שאלות בנושא אזרחות, בחר 2 מתוך 6 השאלות
100	סה"כ

יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון במקום המיועד לכך.
 יש לענות על כל השאלות פרט למקומות בהם צוין אחרת.
 יש לכתוב בעט בלבד ולא בעפרון.

לתשומת לבך !!

כל השאלות בשאלון זה מתייחסות לחקיקה הקיימת כיום.
 עם סיום הבחינה הכנס את השאלון לתוך כריכת המחברת.
 חשוב מאוד: רשום את מספר המחברת כאן:

מספר המחברת

לרשותך 3 שעות

בהצלחה

© כל הזכויות שמורות למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם שאלון זה או חלק ממנו ללא רשות
 המחלקה לבחינות של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

חלק א'

בחלק זה 20 שאלות רבות תשובה. יש להשיב על כולן ולהקיף בעיגול את האות המציינת את התשובה הנכונה.

1. את נשיא המדינה בישראל :

- א. בוחר הציבור.
- ב. ממנה הממשלה.
- ג. בוחרת הכנסת.
- ד. בוחרת הממשלה באישור בית המשפט.

2. הממשלה בישראל היא :

- א. רשות שופטת.
- ב. רשות מבצעת.
- ג. רשות מחוקקת.
- ד. כל התשובות נכונות.

3. שר בלי תיק הוא :

- א. שר שאינו חבר ממשלה.
- ב. שר שלא יכול להצביע בישיבות הממשלה.
- ג. שר המכהן בממשלה במינוי זמני.
- ד. שר שאינו אחראי לשום משרד.

4. האם ניתן לפטר שר?

- א. כן. ראש הממשלה נותן לו מכתב פיטורין.
- ב. לא. שר מפוטר אך ורק כאשר ממשלה נופלת.
- ג. כן. מרכז המפלגה יכול להדיח שר מתפקידו.
- ד. לא. הציבור ממנה שרים ורק הציבור יכול לפטר אותם.

5. מספר חברי הממשלה בישראל הוא על-פי החוק :

- א. 120, כי כך קובע החוק.
- ב. 26, וזה המספר הגבוה ביותר האפשרי.
- ג. מספר שרי הממשלה לא קבוע בחוק.
- ד. 18.

6. בחירות הן דמוקרטיות אם :
- יש לפחות שתי מפלגות שמתמודדות בבחירות.
 - הן חשאיות – וכל בעלי זכות הבחירה יכולים להשתתף.
 - הן נעשות בכל הארץ באותו יום.
 - תשובות א' ו- ב' נכונות.
7. השופטים בבתי המשפט מתמנים על-ידי :
- הנשיא על-פי המלצת ועדה לבחירת שופטים.
 - ראש הממשלה ושר המשפטים.
 - ועד השופטים הותיקים ביותר.
 - ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת.
8. עובד שפוטר ממשרתו שלא כדין, יפנה -
- לבית הדין לתביעות קטנות כי שכרו נמוך.
 - לבית משפט השלום.
 - לבית הדין לעבודה כי הוא מוסמך לדון במקרים כאלה.
 - לבית משפט מחוזי באזור מגוריו.
9. האם דיוני הכנסת ושיבות של בתי המשפט פתוחות לקהל?
- לא. מדובר בעניינים מקצועיים והקהל לא מבין בהם.
 - כן. בגלל עקרון דמוקרטי של פומביות הדיון.
 - כן. כדי שהציבור יוכל להשתתף בהליך.
 - לא. דיוני הכנסת ובתי המשפט הם סודיים מאוד בדרך כלל.
10. עקרון הפרדת רשויות נועד :
- לחזק את כוחו של בית המשפט מול הכנסת.
 - להגן על עקרון הדמוקרטיה.
 - לחזק את כוחה של הממשלה מול הכנסת ובית המשפט.
 - כל התשובות נכונות.

11. עקרון עליונות החוק קובע כי :
- החוק חל על כל אזרחי המדינה ומוסדותיה.
 - החוק מחייב רק אזרחים ולא גופים ציבוריים.
 - מי שיש לו חסינות – עליון על החוק.
 - החוק חל על כולם חוץ מאשר על בתי המשפט.
12. את ישיבות הכנסת מנהלים :
- קצין הכנסת, מזכיר הכנסת ונציגי הסיעות.
 - יושב ראש הכנסת וסגניו, שהם נשיאות הכנסת.
 - נשיא המדינה ועוזריו.
 - כל חברי הכנסת, על-פי תורנות קבועה.
13. האם הכנסת יכולה להכריז על בחירות בישראל?
- לא. זה תפקידו של הנשיא.
 - כן. אם היא מחליטה להתפזר.
 - כן. אם היא מביעה אי-אמון בממשלה, בפחות מ- 61 חברי כנסת.
 - לא. אבל ראש הממשלה יכול.
14. תפקידה של אופוזיציה במשטר דמוקרטי הוא :
- לתמוך בממשלה ולהעניק לה רוב יציב בכנסת.
 - להתנגד ליושב ראש הכנסת בישיבות ולהפריע לו.
 - להציג אלטרנטיבה למדיניות הממשלה ולנסות להחליף אותה.
 - לנהל את עניני המדינה.
15. המושג "חוק יסוד" בישראל מתאר :
- חוקים שבעתיד יהוו את סעיפי החוקה בישראל.
 - החוקים החשובים ביותר.
 - חוקים העוסקים רק בזכויות אדם וזכויות אזרח ולכן הם יסודיים.
 - חוקים שאי-אפשר לשנות אותם בשום צורה.

16. מדוע דו"ח מבקר המדינה מוגש לכנסת?
- א. כי הכנסת ממנה את המבקר והיא מפקחת, בין היתר, על הרשות המבצעת.
 - ב. כי למשרדי הממשלה יש בקורת משל עצמם.
 - ג. כי רק גוף כמו הכנסת מבין בביקורת, ואחרים לא.
 - ד. כי כך זה היה תמיד ולא צריך לשנות את זה.
17. עקרון "האחריות המשותפת" על פיו פועלת הממשלה קובע:
- א. שכל שרי הממשלה אחראים יחד לכל מעשה או מחדל של כל שר.
 - ב. שכל שרי הממשלה אחראים יחד רק על מעשים או מחדלים של כל הממשלה.
 - ג. ששר שמתנגד להחלטת ממשלה יכול להצביע נגדה גם בכנסת.
 - ד. כל התשובות נכונות.
18. תפקידה של עיתונות חופשית במשטר דמוקרטי הוא:
- א. לחשוף את כל מחדלי הממשלה ולהביא אותם לידיעת הצבור.
 - ב. להביא את דבר הממשלה לצבור ולהסביר את מדיניותה.
 - ג. לחזק את השלטון בתקופות קשות.
 - ד. להגביר את אמון הצבור בממשל.
19. כיצד נבחרים ראשי ערים לתפקידם?
- א. הם מתמנים על-ידי שר הפנים והכנסת.
 - ב. הם נבחרים על-ידי המפלגות במרכזי המפלגות.
 - ג. הם נבחרים על-ידי הצבור בבחירות אישיות.
 - ד. הם נבחרים על-ידי ראש הממשלה וראש האופוזיציה.
20. האם ניתן לתבוע את המדינה לדין בבתי משפט?
- א. לא. למדינה יש חסינות על כל פעולותיה.
 - ב. לא. בגלל עקרון הפרדת הרשויות.
 - ג. כן. והמדינה חייבת לציית לפסקי הדין.
 - ד. לא. בגלל שהממשלה היא רשות מחוקקת ויכולה לחוקק חוקים.

חלק ב' (סה"כ 10 נקודות)

לפניכם רשימת הגדים, חלקם נכונים וחלקם לא. יש לסמן בעגול על גבי טופס השאלון את התשובה המתאימה לכל היגד.

21.	ערבית היא שפה רשמית בישראל.	נכון	לא נכון
22.	שניאור זלמן שזר היה נשיא המדינה.	נכון	לא נכון
23.	חוק השבות חל גם על לא יהודים הנשואים ליהודים.	נכון	לא נכון
24.	היועץ המשפטי לממשלה הוא ראש התביעה הכללית.	נכון	לא נכון
25.	שר בממשלה לא חייב להיות חבר כנסת.	נכון	לא נכון
26.	למדינת ישראל יש חוקה.	נכון	לא נכון
27.	נשיא המדינה נבחר לתקופה של 5 שנים.	נכון	לא נכון
28.	נשיא המדינה יכול לתת חנינות לעבריינים.	נכון	לא נכון
29.	חוק חסינות חברי הכנסת מונע כל אפשרות לשפוט אותם.	נכון	לא נכון
30.	חקיקת משנה היא צווים, תקנות והוראות שעה.	נכון	לא נכון

חלק ג' (סה"כ 18 נקודות)

לפניכם שלושה קטעים. יש לבחור **שניים מהם בלבד** ולהשיב על השאלות שאחריהם.

קטע 1 (9 נקודות)

הכנסת היא הרשות המחוקקת, אבל תפקידה לא מסתכם בכך. היא זו שגם צריכה לפקח על עבודת הממשלה. בכדי שהפקוח יהיה יעיל נתן המחוקק לכנסת מספר אמצעים כמו שאילתא, הצעה לסדר יום, ועד להצבעת אי-אמון, שפרושה יכול להיות פטורי הממשלה.

31. שאילתא היא אמצעי פקוח של חבר כנסת על הממשלה :
- א. כי הממשלה לא תמיד יודעת את התשובה.
 - ב. כי השר משיב באולם המליאה מול התקשורת והצבור.
 - ג. שאילתא היא לא אמצעי פקוח.
 - ד. שאילתא לא קשורה לממשלה בכלל. ח"כ אחר יכול להשיב עליה.

32. העיקרון שעליו מסתמך הקטע הוא :

- א. עקרון האחריות המשותפת.
- ב. עקרון הערבות ההדדית.
- ג. עקרון הפרדת רשויות.
- ד. עקרון השוויון בפני החוק.

33. מי יכול להציע הצעה לסדר יום בכנסת?

- א. כל אזרח ישראלי מגיל 18 ומעלה.
- ב. חבר כנסת מהאופוזיציה.
- ג. חבר כנסת מהקואליציה או האופוזיציה.
- ד. כל אזרח ישראלי מגיל 21 ומעלה.

34. מדוע חשוב שהכנסת תוכל לפקח על עבודת הממשלה?

קטע 2 (9 נקודות)

לבית המשפט העליון בישראל תפקידים חשובים ביותר בשמירה על הדמוקרטיה. הוא אינו משמש רק כבית משפט לערעורים – אלא גם כבית משפט גבוה לצדק. אזרח שנפגע מהחלטה של גוף ציבורי כלשהו, ממשלה או עיריה, כדוגמא, יכול לבקש סעד בבית המשפט העליון על ידי עתירה לבג"צ.

35. המלה "סעד" המופיעה בקטע פירושה :

- א. צדק.
- ב. דין.
- ג. עזרה.
- ד. תמיכה כספית.

36. מהו ערעור?

- א. פניה של התובע לבית משפט בכיר יותר, אם אינו מסכים להחלטה.
- ב. פניה של אחד הצדדים שאינם מסכימים להחלטת שופט לבית משפט בכיר יותר, כדי לבטל את החלטתו.
- ג. פניה לבית המשפט העליון.
- ד. פניה לבג"צ.

37. האם בג"צ יכול לבטל החלטה של ממשלה בענין מסוים?

- א. כן. אבל לא החלטות בעלות אופי בטחוני.
- ב. כן. כל החלטה של ממשלה נתונה לביקורת שיפוטית.
- ג. לא – כי אחרת לא צריך ממשלה.
- ד. לא – כי השופטים לא מבינים בעל ענין.

38. הסבירו מדוע חשיבותו של הבג"צ בישראל גדולה?

קטע 3 (9 נקודות)

במשטר של דמוקרטיה ייצוגית או עקיפה יש חשיבות גדולה מאד לתקשורת. התקשורת אין תפקידה לספק רק בידור או שעשוע לצופים אלא היא בעלת תפקיד במשטר דמוקרטי תקין. היא צריכה להביא מידע אמין ומדויק על האירועים, היא צריכה לתת פרשנות לציבור, היא צריכה לחשוף את מחדלי השלטון ולעזור לאזרחים לעצב את השקפתם ובקורתם. לכן חופש העיתונות הוא אחד מאבני היסוד של משטר דמוקרטי.

39. הנושא המרכזי בו דן הקטע הוא :

- א. חופש העיתונות.
- ב. תפקידי עיתונות במשטר דמוקרטי.
- ג. היחס בין השלטון והאזרחים.
- ד. חשיבות הבידור בתקשורת.

40. על פי הקטע ניתן להבין כי תפקיד התקשורת :

- א. הוא לעצב את דעת הקהל.
- ב. להביא מידע לציבור כדי שהוא יוכל לקבל החלטות נכונות.
- ג. לשעשע את הציבור.
- ד. הוא לסייע לממשלה בחינוך האזרחים.

41. מדוע הגנה על חופש העיתונות הוא מאבני היסוד של משטר דמוקרטי?

- א. כי חופש מידע הוא חיוני לאזרח במשטר דמוקרטי.
- ב. כי בדמוקרטיה ייצוגית האזרח לא יוכל לדעת הכל לבד.
- ג. כי יש כמות גדולה של מידע שהממשלה מעונינת להסתיר.
- ד. כל התשובות נכונות.

42. מדוע תפקידה של תקשורת חשוב יותר בדמוקרטיה ייצוגית מאשר בדמוקרטיה ישירה?

חלק ד' (סה"כ 16 נקודות)

לפניכם קטע מתוך הכרזת העצמאות. קראו אותו והשיבו על השאלות שאחריו בגוף השאלון.
 "אנו קוראים – גם תוך התקפת הדמים הנערכת עלינו זה חודשים – לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על השלום וליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה הזמניים והקבועים.
 אנו מושיטים יד לשלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ המשותף לקדמת המזרח התיכון כולו.

43. "התקפת הדמים" המוזכרת בקטע היא :

- א. מלחמת סיני.
- ב. מלחמת קדש.
- ג. מלחמת העצמאות.
- ד. מלחמת ששת הימים.

44. למי מופנית הקריאה בראשית הקטע?

- א. לערביי המזרח התיכון.
- ב. לערבים תושבי ישראל.
- ג. לתושבי ארצות ערב.
- ד. כל התשובות נכונות.

45. מה מציעה הכרזת העצמאות לערביי ישראל?

- א. עזרה הדדית.
- ב. קדום המזרח התיכון.
- ג. אזרחות מלאה ושווה וייצוג במוסדות.
- ד. התקפת דמים.

46. מדוע נכנסה פסקה כזאת להכרזת העצמאות?

- א. כי היא מראה את כוונותיה של המדינה לעתיד.
- ב. כי ההכרזה נכתבה בזמן מלחמה ואולי זה יכול להקל על הערבים.
- ג. כי כך רצו הערבים.
- ד. כי כך דרשו האומות המאוחדות לכתוב בהכרזה.

47. תנו דוגמא אחת המראה כיצד יכולה מדינת ישראל לתרום לפיתוח המזרח התיכון?

חלק ה' (סה"כ 16 נקודות)

השיבו על שתיים מבין השאלות שלפניכם. את התשובות יש לכתוב במחברת הבחינה ולא על גבי השאלון.

48. הסבירו הבדל אחד בין משאל עם לבין בחירות.
49. תארו שני תפקידים של ראש הממשלה והסבירו אותם.
50. מדוע חופש ביטוי וחופש עיתונות הם עקרוניים למשטר דמוקרטי?
51. מהי הצעת אי-אמון? באיזה מקרה היא תגרום להפלת הממשלה?
52. ציינו שני נושאים אותם יכול מבקר המדינה לבדוק.
53. מהי חשיבותו של בית הדין לעבודה?

ב ה צ ל ח ה